

Buddhistforbundet

Nyhetsbrev nr. 1 2011, lysfest – år 2555 etter buddhistisk tidsregning

Fra relikvieutstillingen i Oslo Taiji senter

Vi sender med dette ut Buddhistforbundets halvårlige nyhetsbrev.

Buddhismen har stort sett hatt ord på seg for å være en "snill" religion. At den fremstår som fredselskende og tolerant, slik det kommer til uttrykk hos representanter som Dalai Lama og Aung San Suu Kyi, har selvfølgelig bidratt til dette. Stort sett har buddhismen også blitt pent behandlet av media. Det var derfor mange som fikk seg et ordentlig sjokk da de satte seg ned for å se det siste programmet i serien "På tro og Are" som ble sendt på NRK 23. november i fjor (og i flere repriser siden og som er lagt ut på NRKs skoleside). Det handler om buddhismen og vi møter to unge norsk-vietnamesiske damer i Trondheim som bl.a. forteller at "kvinnene har lettere for å bli sur og gnager og gnager hele tiden", at "damer har dårligere karma enn menn" og at "det er litt trasig å være kvinne". Det er rimeligvis ikke bare programlederen som får "hakeslepp" av slike synspunkter. Og bedre blir det ikke når han blir med til Khuong Viet tempelet der han møter munken Vien Dung som forteller at: "Hvis man har et liv som en mann, så har man bedre karma i dette livet enn en kvinne" fordi kvinner har "mer sjalusi", de blir "veldig lett irritert" og at det er "Buddha som har sagt at kvinner har dårligere karma enn menn". For dem som kjenner til vietnamesisk buddhisme blir selvsagt samtalen med

munken noe absurd ved at den foregår foran statuen av den kvinnelige bodhisattvaen Quan Am som representerer det høyeste åndelige ideal for vietnamesiske buddhister. Dette antyder også noe av det problematiske med regionen av disse problematiske utsagnene. Kjønnsstereotyper i er sjelden bare positive eller bare negative. Det beste hadde vel vært å la utsagnene tale for seg.

Diskusjon hadde det uansett blitt fordi utsagnene selvsagt er kontroversielle, også blant vietnamesiske buddhister. Dessverre gjorde ikke programlederen dette. I stedet skiftet han rolle og ble læreren som skulle fortelle om "buddhismens kvinnesyn" der han bl.a. sier: "Kvinner var mentalt underlegne menn og ute av stand til å forstå og praktisere læren hans" Stemmer dette? Selvsagt ikke. De tekstene det er snakk om her sier faktisk det stikk motsatte, nemlig at kvinner og menn har den samme kapasitet til å nå oppvåkning.

Vi har forsøkt å få NRK til å ta inn over seg dette, foreløpig uten hell. Vi har også klaget programmet til Pressens faglige utvalg (PFU) som behandlet saken 2. april i år. Vårt utgangspunkt har vært VVPL 3.2 som sier "Vær kritisk i valg av kilder, og kontroller at opplysninger som gis er korrekte." PFU svar er at "hensikten med pressens selvjustis først og fremst er å beskytte enkeltpersoner mot unødige krenkende og skadelig publisitet. Slik sett mener utvalget at påstandene i faktaboksen er noe klageren, altså Buddhistforbundet, må tåle sett i lys av program-

mets uhøytidelige form". Mao., det er ikke så farlig med VVPL. 3.2 så lenge det ikke rammer enkeltpersoner. Selv om en kan ha forståelse for at PFU ikke ønsker å skifte vær og vind når det gjelder holdbarheten av forskjellige former for religionskritikk er ikke et slik utsagn uproblematisk, i alle fall ikke for en allmennkringkaster som NRK. PFU sier videre at dette gjort på en ... måte ... slik at publikum forstår at det ikke er eksperter som uttaler seg. At det ikke er eksperter som uttaler seg kan en være hjertelig enig med PFU om. Om "publikum forstår at det ikke er eksperter som uttaler seg" er det nok grunn til å være mer usikker på. I denne saken og i korrespondansen rundt den kan det være mye å lære. Men en ting synes sikkert: Vår uskyldstilstand i forhold til media synes å være et tilbakelagt stadium.

Buddhistiske relikvier i Oslo

Det sies at vestlig buddhisme handler om meditasjon og filosofi mens de mer tradisjonelle "religiøse" uttrykkene for buddhisme forblir hos buddhismens asiatiske tilhengere. Relikviekultus hører vel absolutt til i denne siste kategorien skulle en tro? Men nei, slik ser det ikke ut, i alle fall gjorde det ikke det helgen 8. – 10. april da Oslo fikk besøk av *The Heart Shrine Relic Tour* som reiser verden rundt for å fremvise relikvier av buddhistiske mestere inkludert Shakyamuni Buddha selv. Fremvisningen fant sted på Oslo Taiji senter som holder til i Havnelaget vis a vis Operabygget og var et samarbeid mellom senteret og Karma Tashi Ling buddhistsamfunn. På åpningen fredag 8. april var flere hundre mennesker samlet. Munker og nonner fra en rekke templer på Østlandet, buddhister og taiji-praktiserende, ambassadør og personell fra Sri Lankas og Indias ambassader, samt Oslos ordfører Fabian Stang som til tross for at han nylig mistet sin mor valgte å stille opp på denne fredagskvelden. Hans ord om Oslo som en inkluderende by for alle religioner falt derfor i særlig god jord hos de fremmøtte. De to påfølgende dagene fortsatte folk å komme. En regner med at omkring 2000 mennesker var innom i løpet av de dagene fremvisningen varte. Ifølge buddhistisk lære vil høyt erkjente mennesker etterlate seg små substanser når de kremeres. De kan minne om perler og tolkes som bekreftelser på at de har nådd opplysning i løpet av sitt liv. Å være nær slike substanser gjør at en får formidlet noe av kraften ved deres opplyste sinn. De fremmøtte syntes å være grepet av nærværet av disse gjenstandene. Undertegnede besøkte stedet flere ganger og opplevde en veldig spesiell stemning der mennesker med forskjellig bakgrunn opplevde noe som det ikke er så lett å sette ord på med vårt rasjonelle vokabular.

Nytt sri lanka tempel

Lørdag 19. mars innviet Tisarana srilankesisk buddhistforening sitt nye tempel. Selv om det ligger i Oppegård kommune (Skiveien 123) har det fått navnet *Oslo Buddhist Vihara*. Bak denne begivenheten ligger mange år med planlegging og sparing av penger. Med (bare) litt over 200 medlemmer er Tisarana en av BFs mindre grupperinger og det å gå til innkjøp av et hus er et betydelig løft. Tisarana ble stiftet i 1993. Etter at

Oslo Buddhist Vihara

stifteren, Sisira Wijesinghe, dro tilbake til Sri Lanka på slutten av 90-tallet gikk den i dvale et par års tid før foreningen ble gjenopplivet. Etter dette har den holdt seg aktiv under forskjellige ledere til den nå har fått sitt eget tempel med bofast munk.

Marathugoda Manirathana Thero

Sri lanka munk i Norge

Samtidig som *Oslo Buddhist Vihara* åpnet flyttet munken Marathugoda Manirathana Thero inn. Han er født 1971 i byen Kandy i Sri Lanka og ble novise 9 år gammel og har nå vært i munketøy i 31 år. Han fortalte at det var faktisk han selv som ville bli munk mens foreldrene i utgangspunktet var negative. Han fikk prøve livet i tempelet et par måneder før han ble ordinert til novise. I 1991 ble han ordinert til munk.

Livet i et tempel følger en syklus av daglige aktiviteter som begynner klokka fem om morgenen med resitasjon og meditasjon. Etter frokost i syv-tiden går de unge munkene til en tempelskole, *pirivena*, fra åtte til to på ettermiddagen. Dagens siste måltid inntas midt på dagen. Det er vanlig at legfolk kommer til tempelet og gir maten som en ofring til munkene. I større tempelskoler med kanskje opp til 100 munkar tilberedes maten av munkene selv. Arbeidet går på omgang med en dag i uka på hver da de må stå ekstra tidlig opp å tilberede maten til de to måltidene som gis. Etter at skolen er slutt for dagen er det tid for lekser fulgt av

resitasjon og meditasjon klokka seks. Munkene øver seg også i å holde prekenes. Dette kan vare til åtte da det er tid for dagens siste te. Klokka elleve går munkene til ro etter noen timer med selvstudier. På søndager og buddhistiske helligdager (poyadager) kommer det mye lekfolk til templene. De fleste templene har søndagsskoler for barna. En del voksne overholder de åtte etiske løftene (sil) hele dagen. Prekenes og meditasjon er viktige deler av disse helligdagene.

Manirathana Thero forteller at utdannelsen munkene får er en kombinasjon av vanlige skolefag som engelsk, matte, realfag osv. sammen med opplæring i buddhisme og de klassiske språkene pali og sanskrit. For å kvalifisere seg til universitetsstudier tar de de vanlige skoleeksamenene. Selv studerte han ved Kelaniya universitetet utenfor Colombo i fire år for å ta Batchelor grad i buddhistisk filosofi, japansk og engelsk. På spørsmål om hvordan det er for munkes å plutselig befinne seg blant jevnaldrene studenter som ikke er munkes svarer han slik: "Blant de 200 munkene som begynte studiene sammen med meg var 80 fortsatt munkes etter fire år. De andre hadde "kastet kappen". De som hadde en etablert buddhistisk praksis var de som forble munkes. Positivt kan en si at studietiden bidro til å skille de motiverte munkene fra de umotiverte. Etter avsluttet studium i 1997 ble han invitert å virke ved Stockholm Buddhist Vihara dit han kom i 1998. I 2005 var han med på å starte et nytt tempel i Stockholm: *Dharmapradipa*. En grunn til dette var ønsket om å prioritere buddhistene med svensk bakgrunn.

Når det gjelder forskjellene mellom Sverige, hvor han har bodd i over tretten år, og Sri Lanka hvor han levde de første 27 år av sitt liv sier han at det selvsagt handler om klima men også om kultur og munkenes sosiale status. I Sverige er en munk en "outsider" som faller utenfor systemet. Folks holdninger er annerledes. Spesielt eldre mennesker kan ha fordommer mot buddhistiske munkes. Men holdningene endrer seg til det bedre. En nøkkel til å mestre disse utfordringene er å lære seg språket (Manirathana Thero snakker svensk flytende).

Men også i Sri Lanka står munkene overfor utfordringer. Folk flest lever under et økende økonomisk press og det blir mindre tid til religiøse aktiviteter enn før. Ikke alle templer får den støtten de trenger. I enkelte distrikter er forholdene vanskelige og munkene har reist til templer i mer urbane strøk. Munkene trenger gode forbilder og god opplæring i buddhistisk praksis. På mitt spørsmål om hva som er hensikten med å være en munk svarer Manirathana Thero: "Det handler om å utvikle indre fred og harmoni og å hjelpe andre mennesker". Munkens rolle er å være en ressurs for samfunnet. I motsetning til den som utøver en faglig profesjon kan munkes tjene andre på en ubegrenset måte. Han avviser påstander om at theravada kun handler om egen utvikling: "Munkene vier hele sitt liv til å tjene andre". En viktig rolle munkene har er å være personer folk kan snakke med når de har det vanskelig. Når det gjelder munkes og lekfolks praksis er ikke den av

forskjellig art: "Det er ikke en åttedelt vei for munkes og en annen for lekfolk, det er den samme åttedelte veien". Forskjellen er at munkes har mer tid og mer frihet. Men lekfolk har den samme mulighet, men tempoet kan være forskjellig.

Når det gjelder fremtiden i Norge tenker Manirathana Thero slik: "Det er viktig å utvikle theravadabuddhismen i Norge. Jeg vil gi mitt bidrag til dette." Aktuelle virkemidler å gi kurs i theravadabuddhismen, skrive og oversette bøker, og forklare theravadabuddhismen på en mest mulig enkel måte. Et bibliotek, særlig for dem som ikke bruker Internett, trengs også. Han har også erfaring med at meditasjon er viktig. I Sverige opplevde han at folk søker meditasjon uten at de nødvendigvis er ute etter en religion. For noen handler meditasjon om stressreduksjon. For ham er dette helt greit: "Vi stiller ingen betingelser." Det er også forskjellige metoder når det gjelder meditasjon. Her må folk gjøre sine egne erfaringer og så gjøre sine valg for hva som passer dem best. Manirathana Thero er også opptatt av å være tilgjengelig for dem som har problemer og trenger noen å snakke med.

Tradisjonelle buddhistes og dem med vestlig bakgrunn har ofte forskjellige ønsker og forventninger til hva de vil ha ut av buddhismen. Noe kan legges opp for felles deltakelse, slik som buddhistiske høytider, men da er det viktig at en bruker flere språk slik at alle føler seg inkludert, sier han. Andre aktiviteter, slik som meditasjon, kan kanskje fokusere på dem med vestlig bakgrunn. På mitt avsluttende spørsmål om hvordan han ser for seg en fremtid i Norge svarer Manirathana Thero: "Min intensjon er å bli her lenge".

Vi får håpe han får oppfylt sitt ønske. Buddhistforbundet ønsker ham velkommen og ser frem til mange gode bidrag til buddhismens utvikling i Norge.

Fundamentet til tempelet på Bjørndal

Nytt tempel bygges på Bjørndal

For 36 år siden flyttet en gruppe ungdommer inn på et småbruk i utkanten av Oslo. At dette skulle bli begynnelsen til den største av de etnisk norske grupperingene var ingen selvfølge. Men slik er det blitt. Karma Tashi Ling buddhistisamfunn har år for år vokst. Et synlig uttrykk for det er de tre sentrene i Oslo-området. Eiendommen på Bjørndal

ble etter mange års innsats kjøpt fra Oslo kommune. I 2005 ble det bygd en stor stupa på eiendommen. Planene om et tempel har i mange år nettopp vært planer. Men nå er planene i ferd med å bli virkelighet. Foreløpig er det i form av et svært hull i bakken der en har sprengt plass til tempelet som skal reise seg. Men murene og veggene er nå i ferd med å bli bygd. I løpet av året vil råbygget ha blitt reist. Etter det kommer det innvendige arbeidet. Ferdigstillelse blir etter planen i 2013.

Hendt siden sist - lysfesten

De viktigste hendelsene i det buddhistiske fellesskapet er på mange måter de faste høytidene som gjentar seg år etter år til samme tid. De skaper en ramme om praksisen og fellesskapet som oppstår rundt den. Buddhistforbundets hovedoppgave er å være en støttespiller for sine medlemssamfunn så selv har det bare to hovedarrangementer: vesak og lysfesten.

Denne gangen ble lysfesten arrangert søndag 5. desember 2010 i KFUM huset i Oslo sentrum. Godt over hundre mennesker dukket opp og bidro til en givende samling der vi også delte erfaringer med hverandre fra våre forskjellige fellesskap. Meningen med lysfesten er å være et mer innadvendt arrangement der vi kan "løse litt på snippen" og bli litt mer kjent med hverandre som vi kanskje ikke ser så ofte resten av året.

Forsamlingen under lysfesten

Buddhistisk ungdomssamling

En annen hendelse som finner sted hvert år uten at så mange legger merke til den er samlingen for barn og ungdom som Det vietnamesiske buddhist-

Fra ungdomssamlingen julen 2010
samfunn arrangerer i romjula. I julen 2010 hadde samfunnet leid en skole på Stovner i Oslo for å få

plass til over 200 deltakere pluss et støtteapparat av frivillige voksne samt munkar fra fjern og nær som var invitert til å undervise i buddhisme.

Magha puja

En årvis hendelse som heller ikke er så godt kjent i Norge er Magha Puja som er en høytid som feires av thailandske buddhister. Den feirer Sangha, forstått som fellesskapet av ordinerte. Ifølge tradisjonen skal 1250 munkar som hadde nådd oppvåkning spontant ha samlet seg for å lytte til Buddhas undervisning. Ved denne anledning skal han ha gitt sin korteste oppsummering av sin lære:

Unngå å gjøre det onde
Gå inn for å gjøre det gode
Foredle sitt eget sinn
Det er de opplystes budskap

(Dhammapada, vers 183)

I år falt dagen på den 18. februar. Munkene i Wat Thai markerte den på en måte som ikke er mulig i Thailand, nemlig med en snøstupa.

Snøstupa i Wat Thai

Hvorfor år 2555?

Den oppmerksomme leser har kanskje merket seg at vi i år er kommet til år 2555 etter buddhistisk tidsregning. Spørsmålet er selvfølgelig hva slags hendelse denne tidsregningen tar utgangspunkt i. Svaret er Buddhas *parinirvana* som ifølge tradisjonen i Sri Lanka fant sted i år 544 før Kr. Nå må det også sies at tidspunktet for Buddhas Parinirvana er omstridt. De fleste av dagens forskere plasserer tidspunktet omkring hundre år senere. For øvrig må det nevnes at Thailand, som har den buddhistiske tidsregningen som landets offisielle, ligger ett år etter Sri Lanka, slik at de i år markerer 2554. Den tradisjonelle tidsregningen fra Sri Lanka er likevel den som har fått hevd og brukes i mange land som "den buddhistiske tidsregningen".

Utgiver av nyhetsbrev er:
Buddhistforbundet, Postboks 9340 Grønland, 0135 Oslo.
e-post: informasjon@buddhistforbundet.no
hjemmeside: www.buddhistforbundet.no